

A sebek begyógyulnak, de fájnak mindörökké

– *Horgoson, Martonoson és Magyarkanizsán is emlékeztünk 1944 ártatlan magyar áldozataira* –

Mindenszentek napján előbb a horgosi, majd a martonosi temetőben is megemlékeztek az 1944-es partizán-terror falubeli magyar áldozatairól. A horgosi megemlékezés szentmisével kezdődött, amelyet Gutási Ákos horgosi katolikus plébános mutatott be a temetői kápolna előtt, majd a megjelentek megkoszorúzták az áldozatok emlékhelyét. Alkalmi beszédet Vass Zoltán horgosi történész mondott.

– A történetek felidézésén kívül vajon szolgálat-e a szomorú történet nekünk kései utódoknak tanulságot? Vagy csupán mint településünk egyik neuralgikus eseménye rögzül a véres XX. századi események közé? Ha van máig ható üzenete akkor annak egyik kimagasló embere Tilinkó János Horgos nagyközség akkori polgármestere, aki a kivonuló magyar sereggel nem távozott. Bevárta végzetét. Felelős vezetőként nem futamodott meg, miközben tisztában kellett lennie, komoly veszélyben az élete. És bizony sok bátor társa akadt a Délvidéken. Irigylésre méltó tartással rendelkeztek ezek az emberek, akik számára elveik és hűségük a közösséghez fontosabbak voltak, mint saját életük mentése – mondta a történész. A martonosi temetőben Savelin Zoltán plébános mondott imát a hősökért, majd megáldotta a 24 ártatlan magyar áldozat tiszteletére emelt emlékhelyet. Két szavaltat elhangzása után Forró Lajos történész, a Délvidék Kutató Központ alelnöke mondott alkalmi beszédet, akinek a nagyapját ugyancsak kivégezték a faluba bevonuló partizánok.

– Csak az igazságot szeretném, és segédkezni annak a felderítésében, hogy a délvidéki magyarság elleni atrocitások vonatkozásában az ártatlanul megaláztak és kegyetlen módon likvidáltak igazságot és rehabilitációt kaphassanak, és hogy a jelöletlen tömegsírokból a temetőben helyezhessük el a maradványaikat, elégtételt szolgáltatva a mártírok emlékének, intő példát a jelenkornak és kegyeletteljes emlékeztetőt az utókornak, valamint leróhassuk kegyeletünket és lehessen a sírjukra egy szál virágot helyezni – idézte fel édesapja 1998-ban hozzá intézett szavait, amelyek később meghatározták Forró Lajos tudományos munkásságának irányvonalát is, hiszen azóta is rendületlenül küzd az ártatlanul kivégzettek rehabilitálásáért és azért, hogy az áldozatok megkapják a nekik kijáró végtisztességet.

A beszédet követően a hozzátartozók valamint a megjelent közéleti személyiségek az emlékhelyre helyezték a kegyelet virágait, majd a temető kápolnájában szentmisét tartottak.

November 2-án délután a magyarkanizsai katolikus temetőben is megemlékezést tartottak. A lélekharang kongását követően a Cifraszűr Népdalkórus előadásában felhangzott a Himnusz, majd dr. Zapletán Géza esperes-plébános és Savelin Zoltán martonosi plébános megtartotta az egyházi megemlékezést és megáldotta az emlékhelyet.

Miután Kiss Tamás, az Alapfokú Zeneiskola hegedűtanára eljátszotta az II. Silentiót, dr. Forró Lajos történész, a szegedi Dévidék Kutató Központ alelnöke, a '44-es magyar ellenes atrocitások feltárásán is dolgozó Magyar-Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság tagja szöveget olvasott a megjelentekhez.

– Hetvenhárom évvel ezelőtt iszonyú mértékben folyt a magyarirtás vidékünkön, így Magyarkanizsán is. Ennek hatására a helyi lakosság igen bizalmatlanul viseltetett az új hatalommal szemben. Az akkori tartományi pártvezető 1945 tavaszán csodálkozva kérdezte, miért nem akarnak az itteniek belépni a Kommunista Pártba. Elmondták neki, hogy valószínűleg azért, mert a Tisza-parton még mindig a disznók meg a kutyák hordják szét az emberi testrészeket. A pártelnök ekkor az ügy kivizsgálására tett ígéretet. Eredményére 70 évet kellett várni. Ma már a levéltárak iratanyagából ismerjük a vizsgálat eredményeit. Büszke vagyok arra, hogy az akadémiai bizottság tagjaként részt vehettem a kutatásokban, az események feltárásában és ezzel a két nép közötti megbékélés elősegítésében. Mert megbékélni akkor lehet, ha kölcsönösen beszélünk sérelmeinkről és megtanuljuk tisztelni egymás halottait – mondta a történész.

A történelmi megemlékezés után a községi önkormányzat, Magyarország Szabadkai Főkonzulátusa, a Magyar Nemzeti Tanács, a Vajdasági Magyar Szövetség, Magyarkanizsa helyi közössége, a szegedi Délvidék Kutató Központ és a községi Nyugdíjas Egyesület képviselői az emlékműre helyezték a kegyelet virágait.

A koszorúzást követően a résztvevők megkoszorúzták az I. világháború áldozatainak sírkertjét is.

Bödő Sándor